

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

IZVEŠTAJ SA PREPORUKAMA

OMBUDSMANA REPUBLIKE KOSOVA

Slučaj A. br. 288/2018

u vezi sa

ne odobravanjem zahteva za vraćanje na liste prioriteta, kao i pravnom efektu poništenja odluke br. 2/988 od 26. novembra 2013. godine, Senata UP-a

Upućeno:

- **G. Marjan Dema, Rektor Univerziteta u Prištini “Hasan Prishtina”**

Priština, 3. april 2019.

SADRŽAJ

CILJEVI IZVEŠTAJA	Error! Bookmark not defined.
ZAKONSKA OSNOVA	Error! Bookmark not defined.
OPIS SLUČAJA	Error! Bookmark not defined.
PRAVNA POZADINA	Error! Bookmark not defined.
PRAVNA ANALIZA I KONSTATACIJE OMBUDSMANA	Error! Bookmark not defined.
PREPORUKE OMBUDSMANA	6

CILJEVI IZVEŠTAJA

1. Svrha ovog izveštaja je obaveštenje Univerziteta u Prištini „Hasan Prishtina“ (u daljem tekstu: UP), u vezi sa kršenjem prava na obrazovanje, u slučaju neodobravanja zahteva nekih studenata da se vrate na liste prioriteta, nakon poništenja odluke br. 2/988 od 26. novembra 2013. godine, koje je doneo Senat UP-a.
2. Da objasni pravni efekat poništenja odluke br. 2/988 (*dodatni naglasak*), od 26. novembra 2013. godine, koju je doneo Senat UP-a.
3. Takođe, cilj ovog izveštaja je da nadležnim institucijama dostavi konkretne i konkretne preporuke koje kroz zakone preciziraju rokove za trajanje sudskog postupka.

ZAKONSKA OSNOVA

4. Ustav Republike Kosova, član 132., stav 1., propisuje da: “Ombudsman nadzire i štiti prava i slobode pojedinaca od nezakonitih i neregularnih radnji javnih organa”.
5. Član 135., stav 3., propisuje da: “Ombudsman ima pravo da vrši preporuke i predlaže mere, onda kada primeti kršenje prava i sloboda ljudi od strane organa javne administracije i ostalih državnih organa ”.
6. Prema Zakonu br. 05/L-019 o Ombudsmanu, Ombudsman, pored ostalog ima i ove nadležnosti i odgovornosti:
 - “Ombudsman ima nadležnost da istražuje primljene žalbe od svakog fizičkog i pravnog lica u vezi tvrdnji o kršenju ljudskih prava predviđenih Ustavom, zakonima i drugim aktima, kao i međunarodnim za ljudska prava, posebno Evropskom Konvencijom o ljudskim pravima, obuhvatajući radnje ili neradnje koje predstavljaju zloupotrebu autoriteta” (član 16., stav 1.);
 - „skrene pažnju na slučajeve kada institucije krše ljudska prava i da podnese preporuke da se prekine sa takvim slučajevima, a kada je to neophodno da izrazi svoje mišljenje o stavovima i reagovanju odgovarajućih autoriteta u vezi takvih slučajeva“ (član 18., stav 1., podstav 2.);
 - “da preporučuje Vladu, Skupštinu i druge nadležne institucije Republike Kosovo o pitanjima koje se odnose na unapređivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, ravnopravnosti i nediskriminacije” (član 18., stav 1., podstav 5.);
 - “objavi obaveštenja, mišljenja, preporuke, predloge i svoje izveštaje” (član 18., stav 1., podstav 6.);
7. Podnošenjem ovog izveštaja nadležnim institucijama, kao i njegovim objavljivanjem u medijima, Ombudsman namerava da izvrši ove zakonske odgovornosti.

OPIS SLUČAJA

8. Ombudsman, u skladu sa članom 16. stav 1. Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu, primio je žalbu od gđe. Festime Mehdiu (i ostalih), na UP, u vezi sa ne odobravanjem zahteva za vraćanje na liste prioriteta, na doktorskim studijama.
9. Prema okolnostima slučaja, Ombudsman je primetio da je Univerzitet u Prištini, 25. septembra 2013. godine, objavio konkurs za primanje studenata na doktorskim studijama. Nadalje, 6. novembra 2013. godine, UP je objavio prioritete liste kandidata koji su primljeni na doktorske studije, na kojim figurišu i imena žalilaca, kao primljene studente.
10. Nakon objavljivanja prioriteta lista koje su odražavale imena uspešnih studenata na ovom konkursu, 26. novembra 2013. godine, Senat UP-a je doneo Odluku br. 2/988, sa kojom postavlja dodatne kriterijume za upis i time se izostavlja sa liste prioriteta određeni broj studenata. U vezi sa ovim pitanjem, neki od izostavljenih studenata su podneli tužbu Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu OSP), predstavljajući svoje tvrdnje da je dotična odluka protivzakonita i kao takva treba da bude poništena.
11. Dana 28. aprila 2015. godine, OSP je doneo presudu C.nr. 442/14 kojom je priznao pravo tužilaca poništenjem odluke br. 2/988 izdate od strane Senata UP-a. Štaviše, Apelacioni sud (u daljem tekstu: AS), presudom AA.br. 243/2017, od 10. oktobra 2017. godine, potvrdio je presudu OSP-a kao utemeljenu.
12. Nadalje, Senat UP-a je 22. marta 2018. godine doneo odluku br. 776 sa kojom je sprovela presudu C. br. 442/14 OSP, i presudu AA.br. 243/2017 AS, prihvatanjem tužilaca kojima je sud dao pravo.
13. S obzirom na činjenicu da je sud poništio Odluku br. 2/988, gđice. Festime Mehdiu, gđice. Naime Beqiraj, gđe. Vaide Kqiku - Hoxha, gđice. Valentina Sopjani, gđice. Jehona Shala i gđice. Shkurta Çitaku, 28. marta 2018. godine, zatražili su od Senata UP-a da se vrte na liste prioriteta.
14. Što se tiče zahteva koju su podneli podnosioci žalbe, Senat UP-a nije odgovorio na zakonski određeni rok, pa su žalci uputili žalbu Ombudsmanu.
15. Nakon ostvarenih obaveštenja, Ombudsman je obavešten od strane UP-a da žalci nisu bili deo tužbe i stoga im ne pripada pravo da se vrte na liste prioriteta uprkos činjenici da je sud poništio odluku UP-a.
16. Nadalje, 16. oktobra 2018. godine, Senat UP-a de izdao Odluku br. prot. 3/141 kojom je odbio zahtev gđice. Mehdiu i ostalih sa istim obrazloženjem da nisu bili deo tužbe, prema kojoj je poništena odluka 2/988.

PRAVNA POZADINA

17. Ustav Republike Kosovo, član 3., stav 2., propisuje da “*Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom. . .*”
18. Zakon br. 05/L-031 o opštoj administrativnoj proceduri,
- Član 6., stav 2., propisuje da: “*Lica u istoj situaciji tretiraju se na isti način*”;
 - Član 8. [Princip zakonskih i razumnih očekivanja], propisuje:
“1. *Delovanje javnih organa mora biti predvidivo i uz poštovanje legitimnih i razumnih očekivanja ljudi.*
2. *Administrativno delovanje ne može neopravdano da promeni raniju administrativnu praksu istog organa za isti ili slični slučaj.*”
 - Član 53. [Procedure i efekti poništavanja i stavljanja van snage], stav 2., propisuje da: “*Poništavanje administrativnog akta ima posledice u prošlosti (retroaktivno). . .*”.

PRAVNA ANALIZA I KONSTATACIJE OMBUDSMANA

19. Ombudsman naglašava da je princip jednakosti osnovni princip državno-pravnog poretka, temelj na kojem se zasniva i gradi državno-pravni poredak, kao i osnovno pravo građana zagarantovano Ustavom. Važno je istaći da zbog činjenice da svi građani imaju jednako društveno dostojanstvo, svaka nedozvoljena razlika između ljudi ili grupa predstavlja arbitrarnost vlasti¹ i ugrožava jednakost pred zakonom.
20. U tom smislu, jednakost građana se manifestuje kao jednakost pred zakonom i jednakost pred sudom. U vezi sa tim, odluke administrativnih organa u velikoj mjeri utiču na ostvarivanje prava građana predviđenih zakonom. Pored toga, kroz njih se uvode opšte norme u širokoj oblasti administrativne delatnosti, tako da kao sa pogleda ljudskih prava i vladavine prava, od važnosti je da su odluke administrativnih organa budu zakonite i u skladu sa standardima o ljudskim pravima. Predvidljivost administrativnih odluka, pored aspekta zakonitosti i ljudskih prava, takođe sastoji u sebi i garantovanje pravne sigurnosti, koja je važna komponenta vladavine prava. Jedinstveno sprovođenje prava, dakle i administrativnog prava, nesumnjivo je cilj kojim se usmerava svaki pravni sistem zasnovan na vladavini prava.
21. Na osnovu gore navedenih okolnosti, Ombudsman stavlja do znanja da se prema ustavnim odredbama, svaki pojedinac u Republici Kosovo tretira na osnovu principa jednakosti pred zakonom (član 3., stav 2.).
22. U istom pravnom smislu, Zakon o opštoj administrativnoj proceduri propisuje pravo svakog lica da se u istim situacijama tretira na isti način.

¹ Enver Hasani & Ivan Čukalović, Kushtetuta e Republikës së Kosovës, Komentar, Izdanje 1, Priština 2013., str. 21 – 22.

23. Ombudsman smatra da je izdavanje Odluke br. 2/988 dovelo do ugrožavanje legitimnih i razumnih očekivanja kandidata koji su bili deo prioriternih listova koje je objavio UP.
24. Ombudsman smatra da objavljivanje prioriternih listova sa uspešnim kandidatima dovodi do legitimnog i razumnog očekivanja ovih kandidata zbog činjenice da im je priznato jedno pravo.
25. Koncept zakonitih i razumnih očekivanja u zaštiti subjektivnih prava, predstavlja sveobuhvatan koncept tumačenja u međunarodnoj sudskoj praksi. Prema ESLJP (*vidi slučajeve Kopecky protiv Slovačke, presuda od 28. septembra 2004., § 45-52, Gratzinger i Gratzingerova protiv Češke Republike (odl.), br. 39794/98, § 73, ESLJP 2002-VII*), „zakonita očekivanja“ treba da budu konkretne prirode i treba da se zasnivaju na zakonskim odredbama i zakonskim aktima. U ovom slučaju, zakonita očekivanja odabranih kandidata zasnivaju se na objavljivanju prioriternih lista prema kojima se navode kandidati koji su primljeni na doktorske studije.
26. Nadalje, Ombudsman uočava da su neki od kandidata koji su bili na listi prioriteta, nezadovoljni odlukom br. 2/988, podneli su tužbu OSP-u, tražeći poništenje predmetne odluke i njihovo vraćanje na liste prioriteta. U tom aspektu, 28. aprila 2015. godine, OSP je izdao presudu C.br. 442/14 kojim je odobrio tužbeni zahtev tužilaca i poništio odluku br. 2/988 izdate od strane Senata UP-a. Takođe, AS je 10. oktobra 2017. godine doneo presudu AA.br. 243/2017, potvrđujući presudu OSP-a kao utemeljenu.
27. U vezi sa ovim pitanjem, Senat UP-a je 22. marta 2018. godine doneo odluku br. 776 sa kojom je primenio presudu C. br. 442/14 OSP-a i presudu AA.br 243/2017 AS, ali samo za tužioce čija su imena navedena u presudi, ali ne i za ostale kandidate, u istoj situaciji i okolnostima, na koje je uticala nezakonita odluka Senata.
28. Nadalje, Ombudsman uočava da je gđa. Mehdiu i drugi, 28. marta 2018. godine, zatražili su od Senata UP-a da se vrata na liste prioriteta, nakon poništenja odluke 2/988 od strane suda.
29. Što se tiče ovog pitanja, Senat UP-a nije odgovorio na pitanje u propisanom zakonskom roku, međutim nakon komunikacije između predstavnika IO i predstavnika UP-a, Senat UP je na svojoj sednici održanoj 5. oktobra 2018. godine doneo odluku po kojoj je odbio zahtev gđice Mehdiu i drugih za vraćanje na liste prioriteta sa obrazloženjem da njihova imena nisu bila deo presude OSP-a i AS-a.
30. Ombudsman skreće pažnju na činjenicu da je poništenjem odluke br. 2/988 od strane OSP-a i AS-a, prestale su postojati pravne prepreke prema kojima su studenti ostavljeni izvan liste prioriteta.
31. Ovaj nalaz Ombudsmana zasniva se na Zakonu o opštoj administrativnoj proceduri, odnosno članu 53., stav 2., prema kojem poništenje administrativnog akta ima pravni efekat i u prošlosti (retroaktivno).

32. U nastavku, Ombudsman procenjuje da je odbijanje zahteva gđice Mehdiu i ostalih od strane Senata UP-a, za vraćanje na liste prioriteta, ugrozilo pravo kandidata da budu jednaki pred zakonom.
33. Ombudsman skreće pažnju na sličnu praksu, prema kojoj je policijski inspektorat Kosova (u daljem tekstu PIK) postupao nakon što je sudska odluka poništena. U vezi sa ovim slučajem, Izvršni direktor PIK-a je 29. decembra 2017. godine doneo odluku kojom je poništio postupak regrutovanja za pozicije istražni inspektor, pošto je objavljen rezultat za uspešne кандидате. Nadalje, u vezi sa ovim pitanjem, 9 kandidata je podnelo tužbu protiv OSP-a, koji je nakon vođenja postupka doneo presudu C. br. 321/2018, kojom je odobren tužbeni zahtev tužilaca i poništio odluku od 29. decembra 2017. godine, takođe je i presuda AS-a AC.nr 1546/2018 potvrdila presudu OSP-a. Nakon pravosnažnosti ovih presuda, PIK je sproveo određene obaveze od strane suda, prihvatajući sve istražne inspektore (16) koji su figurisali na listi uspešnih kandidata, koji su bili pogođeni odlukom koju je poništio izvršni šef PIK-a.
34. Ombudsman predlaže da se u prilagođavanju sa ovime ponaša i UP, jer su u ovom slučaju samo 9 kandidata podneli tužbu, a od poništenja predmetne odluke imalo je koristi 16 kandidata koji su bili deo liste sa uspešnim kandidatima, bez obzira da li su svi kandidati podneli tužbu u sudu ili ne.
35. Konačno, Ombudsman nalazi da poništenje akta od strane suda ima pravno efekat na sva lica koja su pogođena tim aktom.
36. Na osnovu gore navedene procene, Ombudsman nalazi da bi se efekat poništenja odluke Senata 2/988 UP-a trebao odražavati na sve кандидате koji su pogođeni tom odlukom.
37. Kao posledica toga, odbijanje zahteva za vraćanje na liste prioriteta nakon poništenja Odluke br. 2/988, predstavlja kršenje jednakosti pred zakonom.

PREPORUKE OMBUDSMANA

Na osnovu ovih nalaza i u skladu sa članom 135., stav 3., Ustava Republike Kosova i člana 18., stav 1. podstav 5., Zakona br. 05/L-019 o Ombudsman, Ombudsman preporučuje:

Senatu Univerziteta u Prištini

- **Uzimajući u obzir činjenicu poništenja odluke br. 2/988 presudom C.br. 442/14 OSP-a i presude AA. br. 243/2017 AS, da ponovo razmotri zahtev za vraćanje gđice Festime Mehdiu, gđice Naime Bekiraj, gđe Vaide Kqiku - Hoxha, gđice Valentina Sopjani, gđice Jehona Shala i gđice Shkurta Çitaku, kao i da im se prizna pravo da se vrate na liste prioriteta.**

U skladu sa članom 132., stav 3. Ustava Republike Kosovo (“Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahtjeve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom”) i člana 28. Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu (“Autoriteti, kojima je Narodni Advokat uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, uključujući i disciplinske mere, treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja”), srdačno Vas molimo da nas obavestite o postupcima koje ćete preduzeti u vezi sa ovim pitanjem.

S poštovanjem,

Hilmi Jashari
Ombudsman